

Koldingbogen

ÅRSTAL:	2002
FORFATTER:	Flemming N. Anderaen
TITEL:	Låsbygade i 1930erne – fortalt af Arnold Pederaen
KORT RESUME:	Om købmand Arnold Pedersen som havde købmandsforretning i Låsbygade 111 og erhvervslivet i Låsbygade.

LÅSBYGGADE I 1930ERNE – FORTALT AF ARNOLD PEDERSEN

AF FLEMMING N. ANDERSEN

Låsbygade har siden midten af 1800-tallet været en af Koldings vigtigste handeleggader, hvor snesevis af butikker gennem årene har forsynet byens borgere og folk fra oplandet med fornødenheder af alle slags. Tidligere var der mange flere butikker i gaden end i dag.

Købmand Arnold Pedersen er en af dem, der ved mest om, hvordan handelslivet har udviklet sig i gaden. Han er født i Hospitalsgade i 1921 og gik som dreng masser af ærinder i Låsbygade. I 1945 blev han bestyrer af købmandsforretningen i Låsbygade 111 og overtog selv butikken i 1956. Da han låste butiksdøren for sidste gang i 1998, havde der været handel med dagligvarer på denne adresse siden 1872.

Som købmand var Arnold Pedersen i alle årene meget aktiv med scribevis af bestyrelsesposter i gadeforeningen, købmandsforeningen og Cityforeningen, hvilket har medvirket til hans store kendskab til udviklingen i Låsbygade.

Han har set mange butikker lukke og nye dukke op, så det kan være vanskeligt helt præcist at tidsfæste, hvem der drev forretning hvornår, men her forsøger Arnold Pedersen at genkalde, hvilke butikker der lå i Låsbygade, da han blev konfirmeret midt i 1930erne.

Dengang udgjorde butiksvinduer facaden i de fleste bygninger, og der lå adskillige bage-

re, købmænd, slagtere og frisører i gaden. Arnold Pedersens historiske spadseretur starter fra barndomshjemmet i Hospitalsgade 21. Her drev hans mor brødforretning. „Min far kørte med mælk om morgenen og med brændsel om eftermiddagen, så det var lige fra hvidt til sort“, fortæller Arnold Pedersen.

Inden han fra sit barndomshjem når om

Arnold Pedersen fotograferet i 1999 af Anker Nielsen.

Låsbygade 30-32, S. Simonsens og Oscar Christensens forretninger.

hjørnet til Låsbygade, må han lige nævne faster Thrine, som drev hjemmebageri i Hospitalsgade. Hun var en fremragende bager, der sagtens kunne konkurrere med de professionelle bagere, og hvis bagværk var berømmet i hele byen. I dag er stien mellem Hospitalsgade og Vifdam opkaldt efter faster Thrine.

Turen rundt til Låsbygades butikker starter ved Brugsen på hjørnet ved Hospitalsgade. Lige ved siden af lå købmand Simonsen. Da han lukkede, kom butikken til at stå tom i omkring 20 år, og jeg var selv med til at rydde op mange år efter, hvor vi blandt andet fandt rationeringsmærker fra to verdenskrige.

Herefter fulgte Oscar Christensens kolonial en gros. Han kom altid selv ridende til forretningen om morgenen. Efter tømrermester H. L. Hansen lå Kolding Mosteri, som startede i Låsbygade, og derefter en maskinfabrik, som var starten på De Danske Mejeriers Maskinfabrik.

Videre op mod Adelgade lå vinhandler Friis og Juhl, en isenkram en gros, blikkenslager Bach, en frisør, slagter Pedersen og æghandler Mikkelsen. Hos skomager Schuster kom vi drenge meget. Det var ham, der satte knopper på vores fodboldstøvler. Lige ved siden af solgte fru Olsen nye sko. Så var

Husene i Låsbygade nærmest Adelgade. Bortset fra Svaneapoteket blev disse huse revet ned i 1935 for at give plads til Låsbybanke.

der Fremad - et forsamlingshus, møbelhandler Charles Andersen og Wahrlichs tobaksforretning, før vi kom til Svane Apoteket. Herefter lå en række lave huse, som nu er revet ned, og i et af dem var en lidt speciel grønthandel, som blot havde til huse i en port. Købmand Wendt og bager Schmidt lå øverst i gaden.

Her var også en radiohandler, som jeg ikke husker navnet på. Der kom jeg ofte. Min mor og far havde købt en radio, hvilket var lidt af

en sensation på den tid. Hver anden uge var det min opgave at aflevere akkumulatoren til opladning.

Her krydser vi gaden og finder Tonne Gejls Restaurant efterfulgt af en frisør og en kaffehandler, hvor store møllehjul snurrede rundt, når kaffen blev malet.

Efter en kiosk lå Ebbesens Manufakturhandel, som betjente både land og by med stof i metermål, nål og tråd samt færdigsyet undertøj. Materialist Nielsen og modehand-

ler Sørensen var de næste i rækken før Bolvigs Sliberi, som senere blev overtaget af hans søn og lukkede for en halv snes år siden. Endnu en restaurant, Laura, der altid havde fuldt hus om tirsdagen, når der var kvægmarked på havnen.

Lervarefabrikken lå ved siden af og havde forretning længere oppe i gaden. Så fulgte en klaverforretning, Herholdts bog- og papirhandel, en tobakshandel mere, handelsmejeriet, en grøntforretning og blomsterhandler Thrane, en frisør, slagter Thybo med revisor Hermansen på førstesal, slagter Sørensen og Landmandshotellet, før Nielsens kiosk dannede hjørne til Zahngade.

På den anden side af Zahngade havde købmand Buch Pedersen en mægtig stor butik, der løb rundt om hjørnet. Det var en rigtig gammel købmandsbutik med sand på gulvet, og her hentede vi altid korn til vore høns. Og i gården bagved solgte Walther Petersen æg, smør og grønt.

Nielsen og Skov Isenkram en gros og en blomsterhandler var de næste på vej op gennem Låsbygade. Hvor Mini-Motor ligger i dag, startede S.A. Sørensen sin bilhandel under navnet Nash Motor Compagni. Bag Nordbanehotellet lå der en stald, som betjente de landmænd, der kom til byen på hest. Senere tog hestehandler Larsen over, og her var jeg flere gange med min far for at få vores hest skoet. Ved siden af lå købmand Påskesen og så restaurant Westend. Derefter kom endnu en slagter, fru Eriksens købmandsforretning og en frisør.

Cykelhandler Nielsens forretning er revet ned i dag, men lå ved siden af et bagerudsalg. Købmand Frederiksen solgte også isenkram. I den yderste butik på den side af gaden, drev

købmand Strunk sin butik, og det var her, Arnold Pedersen selv fik sit virke i et halvt århundrede.

Efter at have krydset Låsbygade en sidste gang, kommer Arnold Pedersen til H. O. Graus produkthandel. Ved siden af, hvor Bridgehuset ligger nu, solgte Andresen kul og brænde. Her kunne omvandrende svende altid tjene en skilling ved at save og kløve brænde.

Videre ned ad gaden lå Hansens bagerudsalg, en kiosk, skomager Juhl, tømremester Refsgaard-Iversen og grønthandler Iversen. Rebslager Sonne var jeg mærkeligt nok aldrig inde hos, så jeg ved ikke nærmere, hvad og hvordan de producerede, men det var en meget stor bygning, som strakte sig langt ned bag til.

Efter rebslageren fulgte murermester Seirup, urmager Eriksen, maskinhandler H. Sørensen, en mælkehandel og nok en bager, før den unge Arnold Pedersen igen kunne dreje om hjørnet til hjemmet i Hospitalsgade.

Der har været forretninger og virksomheder af bogstaveligt talt alle slags i Låsbygade, opsummerer den 80-årige Arnold Pedersen. Langt senere - sidst i 1960'erne - var han med til at stifte en gadeforening for de handlende i gaden, og hvordan det gik til, husker han tydeligt.

Vi havde været ude at sætte guirlander op til jul på en rigtig kold lørdag eftermiddag, så vi satte os ind i butikken for at få en gammel dansk uden at blive taget for at holde smugkro. Så kom snakken ellers i gang, og det førte til, at gadeforeningen snart efter blev stiftet. Det styrkede yderligere det sammenhold, der altid har været i gaden.

Låsbygade set fra Nørregade, ca. 1930.

„I bestyrelsen samledes vi om meget andet end møder, blandt andet havde vi i en årrække et dansehold på Husteds Danseskole. Det bestod kun af mænd, og vi vakte opsigt, når vi optrådte i lange underbukser til opvisninger“, siger Arnold Pedersen med et grin.

I dag er der ikke så mange forretninger tilbage i Låsbygade, men Arnold Pedersen tror på, at de små forretninger kommer igen, når folk er blevet trætte af at handle i storcentre og på internet.